

СРЕДЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ДОХОД ЗА 2011 г.

Средният осигурителен доход (СОД) е важен показател за социалноосигурителната система, който като елемент в пенсионната формула служи за определяне размерите на новите пенсии, а заедно с броя на осигурените лица и размера на осигурителните вноски определя приходите на държавното обществено осигуряване. По данни от регистъра на осигурените лица, достигнатият среден осигурителен доход за месец декември 2011 г. е **636,48 лв.**, а средномесечният осигурителен доход за 2011 г. е **594,15 лв.** Номиналното нарастване на средномесечния осигурителен доход за 2011 г. спрямо 2010 г. е 4,2%, а реалното 0,7% при средногодишна хармонизираната инфлация за 2011 г. 3,5%.

При ограничена политика по приходите в условията на икономическа криза, отчетеният ръст на осигурителния доход се дължи основно на следните фактори:

- увеличение на минималните осигурителни прагове по икономически дейности и квалификационни групи професии с 5,6 на сто в сравнение с 2010 г.;
- въвеждане от 1 януари 2011 г. на диференциран минимален месечен размер на осигурителния доход на самоосигуряващите се лица, съобразно облагаемия им доход за 2009 г., съответно 420 лв., 450 лв., 500 лв. и 550 лв. Минималният размер на осигурителния доход за земеделските производители се запазва на нивото от 2010 г. – 240 лв.

Процесите на съкращения, оптимизация и реструктуриране на заетостта във фирмите също оказват известно влияние върху ръста на средния осигурителен доход през 2011 г.

Максималният размер на осигурителния доход остана 2000,00 лв. и през 2011 г.

Средномесечният осигурителен доход на осигурените лица, родени след 31.12.1959 г., които са обхванати от допълнителното задължително пенсионно осигуряване в универсални фондове, е **599,23 лв.**, като увеличението спрямо 2010 г. е с 4,7%. Лицата родени преди 1.01.2.1960 г. имат среден осигурителен доход **581,42 лв.**, който е с 2,8% по-висок в сравнение с предходната година. От началото на 2010 г. се измени тенденцията – СОД на „Младите” вече е по-висок от СОД на „Старите”, докато до края на 2009 г. беше обратното. Причината е в повишаващия се брой на младите заети лица с по-високо образователно и квалификационно равнище и в по-високия осигурителен доход на „младите” осигурени на т.н. „граждански договори”, както и на тези работещи при условията на първа и втора кат. труд.

Запазва се значителната разлика в осигурителния доход на осигурените мъже и жени. Средният осигурителен доход на мъжете през 2011 г. е 633,04 лв., а за жените – 554,24 лв. Разликата е 14,2% в полза на мъжете.

Самоосигуряващи се лица

Средният осигурителен доход на самоосигуряващите се лица (включително земеделските производители и морските лица) за 2011 г. е **424,38 лв.** За разлика от 2010 г., когато се наблюдаваше значителен ръст на средния осигурителен доход на самоосигуряващите се – с над 50 на сто, като резултат от увеличението на минималния осигурителен доход за тази категория

лица (от 240,00 лв. на 420,00 лв. за самоосигуряващите се и от 130,00 лв. на 240,00 лв. за земеделските производители), за 2011 г. има слабо увеличение от 1,9% в средния осигурителен доход на самоосигуряващите се лица. Осигурителният доход на самоосигуряващите се лица без земеделските производители и морските лица достигна **443,49** лв. или 1,8% увеличение спрямо 2010 г. Осигурителният доход на земеделските производители е **242,70** лв. или с 2,0% по-нисък спрямо този за 2010 г. Морските лица, които от началото на 2010 г. са включени като отделна група и се осигуряват за собствена сметка, имат среден осигурителен доход **522,78** лв. или 5,2% увеличение спрямо 2010 г., най-високото спрямо останалите категории лица.

Осигурени лица изцяло от работодателя

През 2011 г. се наблюдава незначително увеличение на средния осигурителен доход за наетите в специалните ведомства – **1005,69** лв., или с 0,9% по-висок от 2010 г. За държавните служители, съдиите и прокурорите (**976,18** лв.) увеличението е с 2,9%. Слабо увеличение в осигурителния доход се забелязва при осигурените лица, включени в програми за заетост. За 2011 г. техният среден осигурителен доход е **150,34** лв., докато за 2010 г. е бил с 1,5% по-нисък.

Осигурени лица, за които осигурителната вноска се разпределя между работодателя и осигурено лице

Средният осигурителен доход на работещите при условията на трета категория труд лица е **587,33** лв. и спрямо 2010 г. се е увеличил с 4,6 %. Осигурителният доход на работещите при условията на първа и втора категория труд е **885,97** лв., като нарастването за тях е с 2,3% спрямо 2010 г.

Таблица 1: Среден осигурителен доход за 2011 г. по основни категории осигурени лица.

Видове осигурени лица	СПРАВКА ЗА БРОЯ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА И ОСИГУРИТЕЛНИЯ ИМ ДОХОД - държавно обществено осигуряване					
	За периода януари - декември 2011 г.					
	Осигурени лица - общо	СРЕДЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ДОХОД - общо	Осигурени лица - родени преди 31.12.1959 г.	СРЕДЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ДОХОД - родени преди 31.12.1959 г.	Осигурени лица - родени след 31.12.1959 г.	СРЕДЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ДОХОД - родени след 31.12.1959 г.
	брой	/лв./	брой	/лв./	брой	/лв./
ОБЩО	2 667 419	594,15	718 100	581,42	1 947 513	599,23
Самоосигуряващи се лица за фонд "Пенсии"	81 071	411,90	22 857	421,35	58 214	408,19
Самоосигуряващи се лица за всички осигурителни рискове	120 523	430,87	28 372	445,79	92 150	426,28
Осигурени лица за старост, смърт, трудова злополука и професионална болест	74 241	232,71	27 607	195,31	46 634	254,86
Осигурени лица за старост, смърт, общо заболяване и майчинство, трудова злополука и професионална болест	864	212,49	703	197,10	161	279,52
Осигурени лица - неправилно отстр. от работа; трудоустроени; стаж по чл. 9, ал. 3 от КСО	220	314,30	126	306,10	94	325,30
Осигурени лица - трета категория труд	2 146 113	587,33	593 645	588,42	1 552 468	586,92
Осигурени лица - първа и втора категория труд	100 970	885,97	22 172	855,85	78 798	894,44
Осигурени от работодател лица - военнослужещи, следователи и разузнавачи	80 444	1 005,69	4 642	1 254,60	75 802	990,45
Осигурени от работодател лица - държавни служители, съдии и прокурори; членове на секционни избирателни комисии	49 350	976,18	14 093	1 037,55	35 257	951,64
Осигурени лица, включени в програми по заетост	9 481	150,34	3 151	158,07	6 330	146,49
Морски лица	2 335	522,78	730	597,41	1 605	488,82